

Johannes Bagerus | Levnadsår
okända

Den obskyre pionjären

DEN 19 DECEMBER 1666 satte ledamöterna av Carl XI:s förmyndarregering – med riksänkedrottning Hedvig Eleonora i spetsen – sina signaturer under de fyra urkunder som innebar det formella inrättandet av Lunds universitet. Själva det faktiska öppnandet av det nya lärosätet skulle dock dröja ytterligare drygt tretton månader och skedde genom en storslagen ceremoni först den 28 januari 1668. Att steget från ord till handling krävde sin tid är förstås naturligt; det var många praktiska ting som skulle hinna ordnas innan man var redo att slå upp dörrarna till de första föreläsningarna. En budget skulle upprättas, lokaler ordnas, en boktryckare städsas och ett bibliotek börja byggas upp. Därtill skulle diverse föremål som sigillstampar, ämbetsdräkter och olika ceremoniella insignier hinna tillverkas, och sist men inte minst skulle man ju rekrytera lärare – och studenter!

Särskilt det senare tycks man ha kommit igång med oväntat tidigt. I universitetets äldsta inskrivningsmatrikel finner man nämligen att en handfull förhoppningsfulla ynglingar börjat skriva in sig som studenter redan med början i april 1667, således gott och väl mer än ett halvår innan undervisningen faktiskt skulle börja.^{1a} Kanske skedde detta i förhoppningen om att verksamheten skulle komma i gång tidigare än vad den nu gjorde. Från universitetets eget håll hade man gärna sett detta, och man gjorde ivriga propåer till höga

Den första nyttjade sidan i Lunds universitets äldsta inskrivningsmatrikel. Johannes Bagerus namnteckning både toppar och dominerar sidan.

^{1a} Lunds universitetsarkiv (LUA): Kansliets arkiv 1666–1930/31, vol D 1:1 (studentmatrikel 1667–1692). Matrikeln finns även utgiven i tryckt form av Per Wilner: *Lunds universitets matrikel 1667–1732* (Lund 1926; även i nytryck med kompletterande personregister av Barbro Edlund 1984). Fortsättningsvis refereras till denna utgåva för att kunna ge exakta sidhänvisningar.

vederbörande i Stockholm om att universitetet skulle invigas redan lagom till höstterminen 1667. Så blev det dock inte, utan regeringen beslöt att invänta Karl dagen – alltså konungens namnsdag den 28 januari – året därpå.^{1b}

Kronologisk förvirring och motstridiga uppgifter

Vem var då Lunds universitets allra förste student? Svaret på frågan är till synes lätt att ge. Som redan framgått finns universitetets allra första inskrivningsmatrikel alltjämt bevarad i universitetsarkivet, så det går lätt att slå upp den första använda sidan häri och läsa innantill. Man finner då att överst på denna sida har någon med stora tydliga bokstäver präntat ”Johannes Andreæ fil. Bagerus”.

Fullt så enkelt är det dock inte. Ett första problem är att denne Bagerus inte satt något datum efter sitt namn, något som däremot samtliga de resterande personerna på sidan har gjort. Teoretiskt skulle Bagerus alltså ha kunnat plita dit sitt namn ovanför de övriga vid en senare tidpunkt, särskilt som en stor del av den övre sidytan av någon anledning lämnats oanvänd. Misstanken att det faktiskt hade kunnat gå till så stiger dessutom när man skärskådar datumen på resten av sidan. Ty även om dessa i huvudsak står i kronologisk ordning (från den 17 april till den 30 juni) så bryter ett par dateringar av totalt. Ett namn inskrivet i juni står exempelvis mellan studenter från april och maj och precis ovanför detta hittar man därtill en signatur daterad i januari – oklart om detta avser 1667 eller 1668, men förvirrande placerat i vilket fall som. Och även senare i matrikeln finner man kronologiska hopp – bland annat står alla de tidigaste adliga studenterna samlade för sig på en särskild sida – på ett sätt som får en att misstänka att matrikelns äldsta del kanske rentav lagts upp retroaktivt.

Men låt oss trots allt göra det enkelt för oss och utgå från att det första namnet på den första sidan även är den förste studenten; kan vi då säga något om honom? När lundaalumnen och prästen Paul Gabriel Ahnfelt 1859 publicerade det första (och, skulle det visa sig, enda) bandet av vad som var tänkt att utgöra den första samlade historiken över Lunds universitets på svenska så var han skeptisk inför en sådan möjlighet. Vid anblicken av inskrivningsmatrikeln konstaterade han att

Lunds första studiosi finner man således här antecknade. Johannes *Baggerus*, Andreæ filius, står främst i detta album, men hvarken han eller någon af

^{1b} Jerker Rosén: *Lunds universitets historia – I. 1668–1709* (Lund 1968), s 148.